

Kommune opgiver gæld efter skrald

Bisidder: Slendrian, at sag om mor og datter, der boede i bjerger af affald, ikke er slut for længst.

SOCIALPSYKIATRI

FLEMMING CHRISTIANSEN

I to et halvt år har en 69-årig mor og hendes voksne datter, der i en lang år-række boede i en lejlighed fyldt med affald fra gulv til loft, kæmpet med Hvidovre Kommune om betalingen for de omfattende skader, som deres ophobede skrald forvoldte.

Men i torsdags gav Hvidovre Kommune sig på et punkt: Udgifterne på 75.000 kroner til oprydningen i lejligheden tager kommunen nu på egen kappe. Ifølge børne- og velfærdschef Christine Brochdorf

har sagen reelt ligget i Ankestyrelsen i 26 måneder uden afklaring.

»Inden jul hjemviste Ankestyrelsen sagen til os og sagde, at vi skulle kigge på sagen igen. Nu har vi besluttet at afslutte den del af gælden, fordi den er trukket urimeligt langt ud. I forhold til de to kvinders livsindtægt er der desuden ingen mulighed for at betales.

»Begge kvinder, der har psykiatriske diagnoser, er flyttet til en anden lejlighed i samme bebyggelse og har fået bedre styr på deres rod. Men moderen, der var lejer af den daværende bolig, skylder fortsat knap 438.000 kroner for renovering af den misligholdte lejlighed, som i 2012 skulle pilles helt fra hinanden og have nye gulve, døre, karme, toilet og vægge. Affaldsværkerne havde odelagt alt.

Den del af gælden kan kommunen ikke eftergive, fastslår Christine Brochdorf. Da moderen formelt var lejer, skal hun alene afdrage på den store gæld. Aftalen er, at det skal ske med 100 kroner om mæ-

den. Det vil tage over 300 år at nå ned på nul, men Christine Brochdorf afviser, at der er tale om en rent symbolsk betaling.

»Der er lavet beregninger på, hvad hun kan betale i forhold til indtægter og udgifter og muligheder for tilbagebetaling. Det er reelt nok. Jeg er klar over, at det vil tage lang tid at betale tilbage, medmindre deres indkomstvilkår ændrer sig.

Kommunal slendrian
Peter Rytter er det to kvinders bisidder i sagen, og han retter en hård kritik mod det, han kalder »kommunal slendrian«. Kommunens eftergivelse af gælden på de 75.000 kroner finder han glædelig, men peger på, at Ankestyrelsen allerede i september sidste år sendte kravet tilbage til kommunen, fordi det ikke var lovligt.

»Så hvorfor afgør kommunen først sagen nu fire måneder efter», spørger han. »Mon det er, fordi Politiken for nogle dage siden har spurgt til sagen?»

Han peger på, at kommunen i 2012 op-

«Jeg er klar over, at det vil tage lang tid at betale tilbage»
Christine Brochdorf, børne- og velfærdschef, Hvidovre

rindelig krævede, at de to skulle afdrage beløbet med 5.000 kroner om måneden – begge kvinder lever af pension.

Sagen har siden kørt frem og tilbage mellem kommunen og Ankestyrelsen. Ikke noget imponerende forløb, siger Peter Rytter.

»Der har været manglende styr på indgående mails, manglende journalisering, manglende parthøring, nægtelse af aktindsigt, sagsrumme med fejl uden mulighed for at kunne gøre indsigelse og få tilført rettelser, sagsakter, der kaldes interne uden at være det, kommunalbestyrelsesbehandling uden forudgående udvalgsbehandling, manglende meddelel-

ser om kommunale beslutninger, forsøg på at gennemtrumfe administrative og politiske beslutninger uden hjemmel. Kommunen har brugt juristers, konsulenter, direktører, viceborgmestere, kommunalbestyrelses, borgmesterens, udvalgets, sagsbehandlernes og mellemledernes tid i et endeløst forløb.

Efter hans opfattelse kan den langtrukne behandling forklares ved, at Hvidovre Kommune ikke vil erkende sit medansvar i, at de to kvinder levede så mange år inde i affaldshulen på 2. sal – uden at få hjælp.

Fokus på livsmød
Det to kvinder afviste sin tid selv hjemmeplej og kommunale myndighedspersoner, men ifølge Peter Rytter skyldtes det kun, at kommunen med en firkanter fremfærd ikke formåede at skabe et tilslidsforhold.

Skal reglerne følges, forstås han ikke, hvordan embedsmændene kan vedtage at eftergive gældsposten på de 75.000

kroner, som et politisk tidligere har besluttet skal betales.

»Det er galimatias. Gældseftergivelsen skulle have været på lukket dagsorden».

Peter Rytter finder det også urimeligt, at kommunen tilbageholder beløb som restskat og overskud på varmeregnskab. Børne- og velfærdsdirektør Christine Brochdorf understreger, at hun ikke var en del af den oprindelige afgørelse om at opkræve pengene. Hun vælger at glæde sig over sjaes og Annes nye livsmød i stedet for at hænge mig i gamle historier.

»Vi har et fælles ansvar for at hjælpe vores udsatte borgere tilbage til livsglæden. Det er der selvfølgelig mange syn på, hvordan man kan gøre, og det kan man altid blive kritiseret for. Men jeg synes, at det er lykkedes ret godt i det her tilfælde.

Flemming Christensen@politik

Fra skraldebjerge til rodedynger
PS side 7

Politi i modvind om mordbrand

Afgørende vidne afviser central forklaring i politirapport om branden på 'Scandinavian Star'.

FÆRGEBRAND

LARS HALSKOV

Et centralt vidne er blevet misbrugt af norsk politi i sagen om den upklarede mordbrand, der kostede 159 mennesker livet på færgen 'Scandinavian Star' for snart 25 år siden.

Sådan lyder anklagen fra den private ekspertgruppe Stiftelsen Etterforsknings av Mordbranden på 'Scandinavian Star'. Sidste sommer fastslog norsk politi nemlig, at et centralt hydraulikkør på skibet ikke blev bøjet af brandslukkere under brandene, men af et svensk bjærgningsfirma, der efter branden fjernede biler fra skibet. Men politiets vidne afviser den forklaring over for ekspertgruppen.

»Derfor er vi glade for, at det norske Storting vil nedsætte en parlamentarisk kommission, som kan komme til bunds i det her, for politiet er åbenbart ikke interesseret i at opklare det», siger skibseksperter Gisle Weddegjerde fra Stiftelsen.

Røret er et centralt punkt i sagen, fordi det efter slukningsarbejdet blev opdaget, at det bøjede rør var gået løs ved arnestedet for den tredje af de fire brande, og der var samlet senge og sengetøj under røret. Den private norske ekspertgruppe mener, at nogen har bøjet røret med vilje og også har tilsat olie for at nære branden.

Hvis det er korrekt, rettes mistanken mod dele af besætningen. For på tidspunktet for den tredje brand i de 38 timers brandforløb på skibet, var alle passagererne evakueret fra skibet.

Men ekspertgruppens teori blev afvist i norsk politis foreløbige rapport fra 2014. Politiet henviste til det svenske bjærgningsfirma Röda Bolagets leder, Per-Gunnar Lundin, som skulle have beskrevet, at der opstod en lækage i hydrauliksystemet, da firmaet forsøgte at sænke hængedæk med biler. Herefter forsøgte de at få gang i systemet igen ved at kappe et rør.

Men Per-Gunnar Lundin siger til den private ekspertgruppe, at firmaets folk aldrig rørte hydrauliksystemet under bjærgningen. I en mail til gruppens skibseksperter, Gisle Weddegjerde, konstaterer Röda Bolagets daværende chef:

»Vi anvendte trucks for at få ballerne ned fra dækket. Konklusion: Vi rørte ikke disse rør, som politiet fejlagtigt har skrevet.

Politiken har spurgt Per-Gunnar Lundin, om det er korrekt. På mail svarer han, at han netop er blevet afhørt af norsk politi. Han vil derfor kun sige: »Det er rigtigt, at vi ikke rørte hydrauliksystemet».

Oslos politi vil ikke kommentere de nye oplysninger. Men skibseksperter Gisle Weddegjerde vil have det afklaret: »Vi holder muligheden åben for, at Röda Bolaget kan have udført omkoblinger på hydrauliksystemet for at udføre deres arbejde. Men det afgørende er, at der ikke er tvivl om, at brudene på rørene allerede var sket, fordi der inden var sprøjtet olie ud.

I dag er Röda Bolaget overtaget af selskabet Svitze, og Gisle Weddegjerde kontaktede selskabet for at få adgang til firmaets bjærgningsrapport fra 1990. Men politiet stoppede udleveringen.

»Det er absurd, at politiet nægter at udlevere bjærgningsfirmaets rapporter», siger Weddegjerde. Om to måneder ventes norsk politi at komme med et svar på, om en eller flere brandstiftere skal sigtes for mordbranden på 'Scandinavian Star'. Eller om sagen skal henlægges som upklaret.

lars.halskov@politik

Nordens største mordgåde
PS side 3

Tillykke med den gode Smag

2 forrygende uger hvor vi fejrer den gode smag og de gode tilbud

STÆRK PRIS

Frit valg **24⁹⁵**

Bodum rejsekrus
Rejsekruset i plast er perfekt, når du skal medbringe kaffe eller varme drikke på farten. De dobbelte vægge sørger for, at den forbliver varm eller kold i længere tid. Kruset kan indeholde 0,35 liter. Vælg mellem farverne rød, gul, lysrød, lyseblå, blå og grøn. Materiale: Plastik, gummi og silikone. Begrænset parti!

Sangre de Toro
Sparén 6 x 75 cl. Utlærpris 44,22.

6 flasker
Spar **220⁷⁰**
199,-

2 flasker

Faxe Kondi, Pepsi, Nikoline eller Egekilde
Flere varianter, 2 x 150 cl.
Litelpris 6,67 + pant. Frit valg

20,-

4-5 kg
Hel oksefilet
Med fedtindt.
Kg-pris maks 99,99.

399⁹⁵

Amo eller Gluten mel
2000 g. Kg-pris 5,00.

10,-

Åbningstider*

Mandag-fredag 08.00 - 20.00
Lørdag-søndag 08.00 - 18.00

*Erikte butikker kan have andre åbningstider, se mere på Kvickly.dk

Tilbudene gælder fra søndag d. 1/2 til og med lørdag d. 7/2

Kvickly bytter gerne eller giver pengene retur inden for 14 dage fra købstidspunktet mod fremsending af bon. Varen skal være ubruddet original emballage. Gælder ikke fastvarer. Vares forbehold for trykfejl, manglende leverance, afgiftsændringer og udsolgte varer. 06/2015

Kvickly

Nordens største mordgåde

Norsk politi har 65 dage til at afgøre, om en eller flere brandstiftere skal sigtes i Nordens største mordbrand. Efter 7. april bliver branden på 'Scandinavian Star' i 1990 forældet efter norsk lovgivning. Men nu tegner der sig et flertal i Stortinget for at fjerne forældelsesfristen på 25 år, så jagten på de skyldige kan fortsætte.

MORDBRAND

Jan Harsem satte brillerne ned på næsippet og tændte for mikrofonen. Kiggede op og henvendte sig til det norske Stortingets justitskomité. Med en rolig, men fast stemme argumenterede han for at opheve forældelsesgrænsen på 25 år for mordbrand i Norge: «For os, der sad i redningsbåden eller midste nogen – Vi mener, at dette handler om samfundets vilje til at skaffe klarhed og tale sandt om det, som har ramt os og samfundet.»

Jan Harsem mistede sin gravide hustru i den upklarede mordbrand på 'Scandinavian Star' 7. april 1990, hvor 159 mennesker omkom. De fleste var nordmænd og danskere. Selv overlevede han katastrofen sammen med sin søn på halvandet år. Ved siden af 54-årige Jan Harsem sad den 80-årige tidligere højesteredsdommer Trond Dolva. Begge repræsenterede den norske støttegruppe for overlevende og pårørende. Stilen var formel. Som det sig hør og bør til en høring i Stortinget. Men til sidst kom følelserne op til overfladen. Et stortingsmedlem fremførte over for Trond Dolva, at en forældelsesfrist kan være nødvendig, fordi det er svært at finde beviser så mange år efter. Den tidligere højesteredsdommer erkendte, at «beviserne bliver jo vanskelige at få frem og kan tabe deres værdi». Men så tilføjede han: «Alligevel står man tilbage med smerter, som ligger i, at man har været udsat for en sådan katastrofe. Trond Dolva stoppede. Slog ud med hænderne og lod dem falde ned på bordet. Flere ord var overflødige.

Dette var ikke kun et spørgsmål om jurera, men også om følelser og retfærdighed. Trond Dolvas svoger og svigerinde døde i branden på 'Scandinavian Star'.

Afgørende dage

Hovingen fandt sted i denne uge i Stortinget og var endnu et led i den langstrakte sag om Skandinavien største mordgåde.

For to uger siden besluttede Stortingets kontrol- og konstitutionskomité, at der også skal gennemføres en parlamentarisk undersøgelse af katastrofen på 'Scandinavian Star'. Undersøgelsen vil dog tage flere år og omfatter ikke en strafferetlig efterforskning af, hvem der satte ild til skibet, og hvad motiver var. Det er en opgave for norsk politi, der siden sidste sommer har efterforsket sagen igen.

Men politiet i Oslo har travlt. Om 65 dage kan en eller flere brandstiftere ikke straffes, fordi mordbrand efter norsk lovgivning forældes efter 25 år. Hvis politiet får et gennembrud i sagen, skal eventuelt mistænkte anholdes inden 7. april år.

Men afgørelses time kan måske nu udskydes. Efter høringen i denne uge tegner der sig et flertal i Stortinget for at fjerne forældelsen for mordbrand. Det får betydning for sagen om 'Scandinavian Star', hvis forslaget vedtages inden 7. april. Det glæder Jan Harsem: «Stortinget besluttede for et år siden at fjerne forældelsesfristen for incest, voldstægt og drab. Det blev begrundet med, at det er alvorlige forbrydelser, og at der kan komme nye afgørende informationer mange år efter forbyrdselen. Så bør det også gælde para-graffen om mordbrand.»

Oslo Politiet vil ikke svare på, om en op-hævelse af forældelsen vil føre til en for-længt efterforskning.

Gældende sig til påskeferie

Det begyndte til tonerne af Frank Sinatra's 'My Way': «And now, the end is near, and so I face the final curtain...».

Sådan lod det i skibets højtalere, da 'Scandinavian Star' sent om aftenen 6. april 1990 sejlede ud fra havnen i Oslo mod Frederikshavn med 383 passagerer og 99 besætningsmedlemmer.

Mange familier havde længe glædet sig til at rejse på påskeferie. Der blev snakket, spist og drukket. Men det var sent, og i løbet af få timer begyndte flere og flere at gå i kabytterne for at sove.

At rejsen skulle ende gruelt galdt, havde ingen forestillet sig. Og at denne sejldag i dag så mange år efter stadig skulle optage sindene, var heller ikke til at forudsige.

Klokken cirka 1.55 blev den første brand opdaget. Natten til 7. april 1990.

Der var ild i sengetøj og tæpper uden for kahyt 416 på dæk 4, men branden nåede ikke at få ordentligt fat, for den blev slukket af passagerer. Fere besætnings-medlemmer kom tilfældigt forbi og hjalp med at stoppe ilden.

Ifølge reglementet skulle kaptajnen i en sådan situation udløse en alarm. Men da ilden formentlig var på-sat, burde skibets ledelse være klar over, at nogen måske ville forsøge igen. Kort efter brod en brand ud foran kahyt 219. Papir, pakkeser, sengetøj, tæpper og andet linned fra ubenyttede kabytter var blevet samlet sammen og antændt. Denne brand blev senere betegnet som hovedbranden og accelererede meget hurtigt op gennem skibet og var dødbringende, fordi røgen indeholdt giftig blåsyre.

Alt var kaos. De passagerer, som vågnede, måtte kravle hen over omkomne på skibets smalle kalyngange, der var fyldt med den giftige røg. Mange nåede ikke ud i den friske luft på dækket. De overlevende klædte ned ad rebstiger for at komme i redningsbåde og blev hjulpet op på andre skibe. Og 159 overlevede altså ikke.

Tidligt under efterforskningen pegede norsk politi på en person, som med stor grad af sandsynlighed havde påsat bran-

dene. En dansk lastbilchauffør, som døde om bord, og som tidligere var dømt for brandstiftelse. Sagen blev henlagt på grund af hans død, men det var i mange år norsk politis officielle forklaring.

Flere brande

Det mærkværdige var, at mere end 12 timer efter de første brande antændtes en yderligere brand. Mens brandfolk og en del af skibets besætning stadig var om bord. Senere blev andre uafhængige brandtekniske undersøgelser vist, at der i alt må have været mindst fire brande på skibet. Og de to sidste brande opstod efter den danske lastbilchaufførs død.

Derfor mener den svenske brandmester Ingvar Brynfors, som var første brandmand på skibet, at branden må være blevet påsat af besætningsmedlemmer – og ikke af den danske lastbilchauffør.

Ingvar Brynfors oplevede, at sluknings- blev saboteret af et besætningsmedlem, der sparkede kilerne ud i de selvlukkende døre, så brandslangerne ikke kunne trækkes gennem dørene. Det forsinkede slukningen.

Kun de to første brande blev efterforsket, og der blev aldrig givet en begrundelse for den usædvanlige begrænsning i undersøgelsen af brandforløbet.

Derfor blev mysteriet aldrig opklaret. Hvorfor opstod der yderligere to store brande? Skyldtes det en genopblussen af hovedbranden på grund af den ekstreme varme i skibets skor? Eller blev de påsat af besætningsmedlemmer på skibet?

Overlevende og efterladte har siden spurgt, om skibet blev sat i brand på grund af forsikringsvindlen.

Det amerikanske selskab SeaEscape fik udbetalt 14 millioner dollars, fordi det stod som ejer af skibet på brandtidspunktet.

Men et dansk kommanditselskab havde, at det netop havde købt skibet fra amerikanerne. Derfor blev den danske foretningmand Henrik Johansen sammen med rederidirektør Ole B. Hansen og skibets kaptajn, Hugo Larsen, dømt for manglende sikkerhed på skibet.

I årene efter blev overlevende og efterladte anmodninger om genoplysning af sagen afvist af danske og norske myndigheder. Først i 2013 fik en privat ekspertgruppe fra Stiftelsen Efterforskningen af Mordbrand på 'Scandinavian Star' sat

sagen på norsk politis dagsorden, fordi gruppen kom med nye oplysninger og kritiserede den hidtidige efterforskning.

I et år gennemgik 11 norske politifolk materialet fra den tidligere efterforskning, og i sommeren 2014 erkendte Oslo Politiet, at der ikke var beviser for, at den danske lastbilchauffør var brandstifter. Sagen er derfor i dag officielt upklaret.

Den norske rigsdagsadvokat bad derefter Oslo Politiet om at efterforske to spor.

For det første efterholdere de økonomiske transaktioner og forsikringerne bag Scandinavian Star. Det var en indirekte kritik af dansk politi, fordi det oprindeligt var Frederiksborg Politis ansvar.

Det andet spor var brandforløbet. Nu skulle en stor del af de 38 timers brand på skibet undersøges – og ikke kun den halvanden times brand, som oprindeligt blev efterforsket.

Ny brandrapport

For nyligt modtog Oslo Politiet den nye brandrapport, som er udarbejdet af eksperterne Kjell Schmidt Pedersen og Øystein Jæger Meland. De skrev også den oprindelige brandrapport fra 1991. Politiet vil ikke offentliggøre den nye rapport, for efterforskningen er færdig, men ifølge den norske avis Dagbladet oplysninger er den nye rapport meget værdifuld i sine konklusioner. Blandt andet vil rapporten ikke udelukke, at den tredje brand lod sig undgå ved at slukke de to første brande.

Det burde have været nye eksperter, som kiggede på sagen igen Gisle Weddegjerde, skibseksperter

under røret. Skibseksperter Gisle Weddegjerde fra Stiftelsen Efterforskningen af Mordbrand på 'Scandinavian Star' mener, at en eller flere har bøjret røret med vilje og har tilført store mængder diesel for at nære branden. Han mener, at det er et absurd tankegang, så varmen af sig selv kunne antænde en ny brand og bøjre røret. «Røret lå bag asbestplader og var konstrueret til at tåle varme. De andre rør i korridoren var da heller ikke påvirket, siger Gisle Weddegjerde. I forvejen er han meget skeptisk over for de to eksperter nye brandrapport, fordi det er de samme eksperter, som stod for den oprindelige rapport. «Det burde have været nye eksperter, som kiggede på sagen igen», siger han.

KATASTROFE. 159 mistede livet som følge af brandene på 'Scandinavian Star' 7. april 1990. Skibet blev slæbt til den svenske by Lysekil, hvor slukningsarbejdet fortsatte.

Arkivfoto: Peter Dajong/AP

Det andet spor er de økonomiske transaktioner bag skibet, men her er intet endnu sluppet ud fra efterforskningen. Adskillige vidner er blevet afhørt i forskellige lande, og højt usædvanligt ransagede danske politi for knap to uger siden Mike Axelds hjem i Korsør.

Han overlevede branden på skibet, mens hans far og bror døde. Siden har han lårevis arbejdet på at finde frem til de ansvarlige for branden og har samlet mange tusinde dokumenter i hjemmet.

Men da Mike Axdal for jul blev afhørt i Oslo, blev han ranset over, at han blev udsøgt om sine oplevelser på brandnatten frem for at blive spurgt om sin dokumentation. Han ville dog kun udlevere sine dokumenter, hvis han fik betaling for tabt arbejdsfortjeneste i seks uger for at vejlede politiet gennem dokumenterne.

Det faldt ikke i god jord hos norsk politi, der betragter Mike Axdal som et vidne, og det betaler politiet ikke for. Derfor fik Mike Axdal et pålæg om at medbringe al sin dokumentation om sagen, da han 9. januar skulle møde i Københavns Byret.

Men da Mike Axdal kun havde 236 dokumenter med i retten, fik dansk politi en kendelse til at ransage hans hjem – det samme skete hos formanden for den danske støtteforening, Oluf Husted.

Det er i sidste øjeblik, hvis norsk politi skal nå også at gennemgå Axelds dokumenter. Men hvis det norske Storting op-hæver forældelsen for mordbrand, er norsk politi ikke længere i tidsnød.

lars.halskov@politik.dk